

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

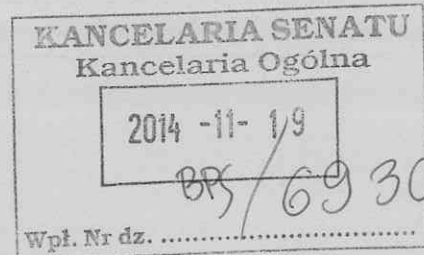
Warszawa, dnia 03.11. 2014 r.

DSO-III-071-26/14

dot. BPS/043-61-2656/14

BM-I-071-374/14/2

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 18.11.14
nr. 6930 podpis. [signature]

Pan

Bogdan BORUSEWICZ

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

W odpowiedzi na pismo z dnia 30 września 2014 r., przy którym przekazano tekst oświadczenia złożonego przez Pana senatora Jarosława Obremskiego podczas 61. posiedzenia Senatu RP, uprzejmie przedstawiam, co następuje:

Odnosząc się do pierwszego z poruszonych w oświadczeniu zagadnień należy przyznać, że podniesiony na wstępie złożonego w związku z raportem Fundacji Court Watch Polska „Obywatelski Monitoring Sądów 2013/2014” oświadczenia problem opóźnień w rozpoczynaniu rozpraw i posiedzeń sądowych, może budzić zaniepokojenie. Punktualność rozpoczęcia każdej rozprawy lub posiedzenia z udziałem stron i publiczności jest wyrazem nie tylko kultury urzędowania oraz poszanowania wszystkich uczestników postępowań sądowych, ale również świadectwem należytej organizacji pracy. Z pewnością wszystkich opóźnień nie da się wyeliminować, ponieważ mają one wielorakie przyczyny, często obiektywne, wynikające z przebiegu innych procesów i posiedzeń, trzeba jednak podejmować takie działania organizacyjne, aby ich skala była jak najmniejsza.

W zakresie możliwych działań Ministra Sprawiedliwości w tej materii należy przede wszystkim zwrócić uwagę na ścisłe rozgraniczenie uprawnień nadzorczych Ministra oraz prezesów sądów w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 427 ze zm.), która wprowadza podział na zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów należący do Ministra Sprawiedliwości oraz nadzór wewnętrzny sprawowany przez prezesów sądów i która

precyzyjnie określa uprawnienia nadzorcze w ramach nadzoru zewnętrznego oraz wewnętrznego, tak aby zadania i działania nie krzyżowały się, lecz wzajemnie uzupełniały.

Stosownie zatem do treści art. 9a § 2 tej ustawy Minister Sprawiedliwości sprawuje jedynie zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów, polegającą na zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd zadań w zakresie sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Nadzór ten dotyczy więc organizacyjnej strony funkcjonowania sądów. W ramach zewnętrznego nadzoru administracyjnego Minister Sprawiedliwości analizuje informacje roczne o działalności sądów; ustala ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego, wykonywanego przez prezesów sądów apelacyjnych; kontroluje wykonywanie obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów apelacyjnych oraz wydaje stosowne zarządzenia.

Szczególne kompetencje w analizowanym zakresie przypisane zostały natomiast prezesom sądów, którzy na podstawie przepisów art. 22 i art. 9a § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, kierują działalnością administracyjną sądów, polegającą m. in. na staraniach o zapewnienie właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu oraz sprawują wewnętrzny nadzór w tej kwestii. Trzeba też wskazać na przepis art. 37b § 1 przytoczonej ustawy, który precyzując czynności nadzorcze prezesa sądu w ramach wewnętrznego nadzoru administracyjnego, wymienia m. in. obowiązek badania sprawności postępowania w poszczególnych sprawach, w czym mieści się również terminowość podejmowanych czynności procesowych.

Należy ponadto pamiętać, że zagadnienie przeciwdziałania opóźnieniom w rozpoczynaniu posiedzeń dotyka w istocie spraw o charakterze indywidualnym, dotyczących konkretnego sędziego oraz przyjętego przez niego sposobu prowadzenia postępowań.

I tak, zgodnie z przepisem § 61 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. Nr 38, poz. 249, ze zm.) do zakresu czynności przewodniczącego posiedzenia należy w szczególności dbanie o punktualne rozpoczęcie posiedzenia. Stosownie zaś do § 12 ust. 1 uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr 16/2003 z dnia 19 lutego 2003 r. w sprawie uchwalenia zbioru zasad etyki zawodowej sędziów, sędzia powinien dbać o porządek i właściwy przebieg oraz odpowiedni poziom stosowania procedur, w których uczestniczy. Kontrola realizacji rzeczonych obowiązków spoczywa w pierwszym rzędzie na przewodniczącym wydziału, a także na

prezesie właściwego sądu w ramach nadzoru wewnętrznego, pozostającego – jak już wskazano – poza kompetencjami Ministra Sprawiedliwości.

W stosunku do problemu informowania o przyczynach opóźnienia w rozpoczęciu rozpraw i posiedzeń należy zauważyć, że w zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. MS Nr 5, poz. 22, ze zm.) wskazano, że na wywieszonym przed salą sądową, w której odbywa się posiedzenie, egzemplarzu wokandy odnotowuje się zaistniałe zmiany planowanego czasu rozpoznania danej sprawy, zaś na innym egzemplarzu wokandy, który jest umieszczany w zbiorze wokand, protokolant wpisuje między innymi godzinę faktycznego rozpoczęcia i ukończenia posiedzenia oraz przyczynę ewentualnej zmiany planowanego czasu rozpoczęcia posiedzenia. Egzemplarz ten podpisują przewodniczący posiedzenia i protokolant.

Rzetelne odnotowywanie przez pracowników sądów wspomnianych powyżej danych powinno stanowić informację dla osób zamierzających uczestniczyć w danym posiedzeniu, a także jest źródłem wiedzy przewodniczącego wydziału o skali problemu punktualności pracy orzeczników w kierowanym wydziale i ewentualnych powodach opóźnień lub innych uchybień. Na tej podstawie powinna zostać podjęta decyzja w przedmiocie działań naprawczych.

Wypada też zwrócić uwagę, że zgodnie z § 4 przytoczonej uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, sędzia powinien dbać o autorytet swojego urzędu, o dobro sądu, w którym pracuje, a także o dobro wymiaru sprawiedliwości i ustrojową pozycję władzy sądowniczej. Bez wątpienia rzeczowe wyjaśnienie przyczyn opóźnienia rozpoczęcia posiedzenia wpływa na podbudowanie autorytetu sądu jako instytucji, zapewniając jednocześnie stronom poczucie osobistego szacunku oraz wagi ich sprawy, będącej przedmiotem rozstrzygnięcia.

Omówione wyżej kwestie pozostają przedmiotem analizy w ramach oceny pracy sędziego przeprowadzanej w toku wizytacji wydziału sądu. Zgodnie bowiem z przepisem art. 106a § 2 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oceny pracy sędziego dokonuje się m.in. z punktu widzenia kultury urzędowania, obejmującej kulturę osobistą i kulturę organizacji pracy, oraz poszanowania praw stron lub uczestników postępowania przy rozpoznawaniu spraw lub wykonywaniu innych powierzonych zadań bądź funkcji. W oparciu o rzeczoną ocenę sporządza się indywidualny plan rozwoju zawodowego sędziego. Wyniki owej oceny bierze się także pod uwagę przy staraniach sędziego o awans w strukturze sądownictwa. Jeśli zatem przypadki tego typu niewłaściwych zachowań są zgłaszane przez

strony, to powinny być odnotowywane przez przewodniczącego, a następnie przedstawione wizytorowi przy okazji wizytacji wydziału.

Przechodząc do ostatniego pytania o przebywanie prokuratorów na sali rozpraw poza posiedzeniami, należy wskazać, że Ministerstwo Sprawiedliwości dostrzega problem, że takie postępowanie może wywoływać u obserwatorów zewnętrznych wątpliwości co do bezstronności sądu, a trudna sytuacja lokalowa nie powinna zwalniać z obowiązku zagwarantowania prawidłowego przebiegu procesu.

W związku z tym w 2013 r., za sprawą wystąpienia Prokuratora Generalnego, przeprowadzono w Ministerstwie Sprawiedliwości analizę w zakresie funkcjonowania tzw. „pokojów prokuratorских” w sądach powszechnych. Z informacji przekazanych przez dyrektorów sądów apelacyjnych wynikało, że w 154 sądach apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz zamiejscowych wydziałach karnych, usytuowanych w budynkach nie będących jednocześnie siedzibami powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, nie zostały utworzone i nie funkcjonują pokoje dla prokuratorów. Brak pokojów prokuratorских wynikał przede wszystkim z trudnej sytuacji lokalowej, ale również bliskiej lokalizacji siedziby powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury oraz braku zgłaszania tego rodzaju potrzeb przez zainteresowanych. Dyrektorzy sądów informowali ponadto, że w niektórych jednostkach, w których utworzono pokoje prokuratorские, zostały one z czasem zaadaptowane dla innych celów z powodu nie wykorzystywania ich przez prokuratorów.

Ministerstwo Sprawiedliwości poinformowało wówczas Prokuratora Generalnego, że zgodnie z „Załoženiami do projektowania budynków dla sądów powszechnych i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury” w sądzie usytuowanym w budynku nie będącym jednocześnie siedzibą powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, w oddziale administracyjnym lokalizuje się pokój prokuratorów o powierzchni 12 m². W nowo projektowanych budynkach sądowych oraz adaptowanych (jeśli pozwalają na to warunki lokalowe), planowane są zatem pomieszczenia dla prokuratorów. W około 40% jednostek sądowych usytuowanych wówczas w budynkach nie będących jednocześnie siedzibami powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury nie były utworzone i nie funkcjonowały pokoje prokuratorów.

Ministerstwo Sprawiedliwości zwróciło się także do dyrektorów sądów apelacyjnych z zaleceniem, by w sądach, w których z uwagi na trudną sytuację lokalową nie ma możliwości utworzenia odrębnych pomieszczeń dla prokuratorów wygospodarować na ten cel powierzchnię w innych pomieszczeniach. Dyrektorzy zostali również zobowiązani do

poinformowania o podjętych w tym zakresie działaniach właściwych miejscowo prokuratorów apelacyjnych. Z dostępnych danych na koniec 2013 r. wynika, że odrębne pomieszczenie dla prokuratorów nie zostało jeszcze zapewnione w 52 jednostkach sądowych, przy czym sytuacja ta będzie ulegać zmianie w miarę dokonywanych remontów i inwestycji.

7 *Cowen*

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Wojciech Hajduk
PODSEKRETARZ STANU